

Paghahablon sa Miagao, Iloilo: Pagsusuri sa mga Isinasagawang Estratehiya para sa Muli Nitong Pagpapalakas

Hablon Weaving in Miagao, Iloilo: Analysis of the Ongoing Strategies for Its Renewal

Faye N. Fuentes
F.P.A. Demeterio III
De La Salle University

ABSTRAK

Ang hablon ay isang tradisyunal na telang matatagpuan sa Isla ng Panay, at ang paghahablon ay ang batayan noon sa pagiging sentro ng industriya ng tela ng Lungsod ng Iloilo sa buong kapuluaan, at lunsaran sa pagiging “Queen City of the South” ng nasabing lungsod. Winasak ang industriya ng paghahablon noong kalagitnaan ng ika-19 na dantaon ng pagdating ng mga mas murang tela na gawa sa mga makinisadong pabrika sa Inglatera, at nang ibinaling ng rehiyon ng kanlurang Kabisayaan ang atensiyon nito sa industriya ng pag-aasukal. Nagpatuloy ang paghahablon sa Lalawigan ng Iloilo bilang *specialty handicraft*, at noong huling bahagi ng dekada 1980, naging sentro ang Bayan ng Miagao sa muling pagpapalakas ng industriyang ito. Sinuri ng papel na ito ang kalakasan at kahinaan ng mga estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder sa Bayan ng Miagao para sa muling pagpapalakas ng paghahablon, gamit ang *process value chain* ni Michael Porter at *general principles of strategy evaluation* ni Richard Rumelt bilang mga teoretikal na balangkas. Tinutugunan ng papel na ito ang pangunahing suliranin na kung sapat ba ang mga ginagawang estratehiya ng mga stakeholder para sa kanilang hinahangad na muling pagpapalakas ng paghahablon. Mahalaga ang papel na ito para makita ng iba’t ibang stakeholder ang kani-kanilang mga ginagawa at maisip nila kung ano-ano pa ang dapat nilang gawin para sa parehong hangarin. Mahalaga rin ang papel na ito para sa mga stakeholder ng mga kahalintulad na tradisyunal na industriya o gawain, para makita nila bilang *benchmark* ang kuwento ng paghahablon sa Bayan ng Miagao.

Mga Susing Salita: hablon, paghahablon, Miagao, Iloilo, mga tela sa Pilipinas, process value chain, principles of strategy evaluation

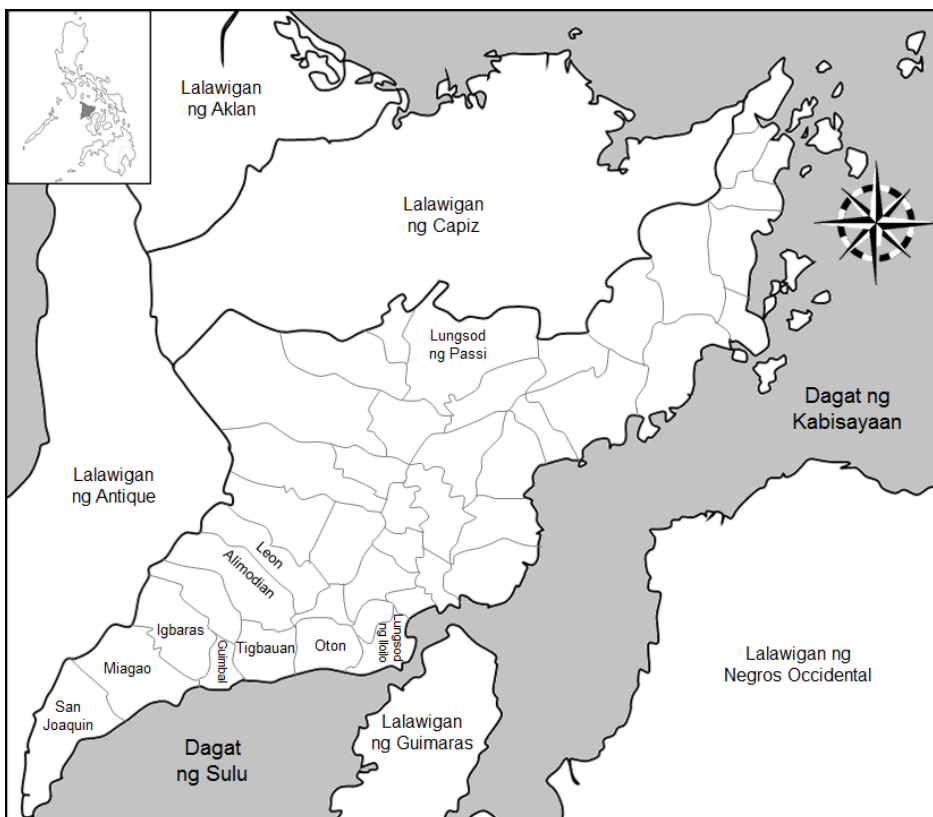
ABSTRACT

The hablon is a traditional textile in Panay Island, and hablon weaving earned Iloilo the former distinction as the center of the Philippine textile industry, as well as the former title of “Queen City of the South.” However, the hablon weaving industry was destroyed by the arrival of cheaper textiles from England’s machinized factories, and by consequence the shift of commercial attention of the western Visayas region towards the sugar industry. Nevertheless, hablon weaving persisted in the Province of Iloilo as a specialty handicraft, and in the later part of the 1980s the Town of Miagao became the center of concerted efforts in renewing hablon weaving. This paper examines the strengths and weaknesses of the strategies undertaken by the stakeholders of the town for the said renewal, using the process value chain of Michael Porter and the general principles of strategy evaluation of Richard Rumelt as theoretical frameworks. This paper addresses the main problem: are the strategies undertaken by these stakeholders sufficient to renew hablon weaving? This paper is significant in showing to the various stakeholders the interconnected picture of their efforts so far, so that they can still conceptualize additional strategies to achieve the same end. This paper is also significant for the stakeholders of similar traditional industries or practices, so that they may consider making the story of hablon weaving in the Town of Miagao as a benchmark.

Keywords: hablon, hablon weaving, Miagao, Iloilo, Philippine textiles, process value chain, principles of strategy evaluation

PANIMULA

Ang Bayan ng Miagao ay matatagpuan sa Lalawigan ng Iloilo. Malapit ito sa katimugang dulo ng nasabing lalawigan, at napapaligiran ito ng Bayan ng Igaras sa hilaga, Bayan ng Guimbal sa silangan, Dagat ng Sulu sa timog, at Lalawigan ng Antique sa kanluran. Nasa 48 kilometro ang layo nito sa Lungsod ng Iloilo, ang kabisera ng Lalawigan ng Iloilo. Ipinakita sa pigura 1 ang isang mapa na biswal na naglalahad sa lokasyon ng Miagao sa lalawigan nito, pati na ng Lalawigan ng Iloilo sa Isla ng Panay, at pati na ng nasabing isla sa kapuluan ng Pilipinas.

Pigura 1: Lokasyon ng Miagao sa Lalawigan ng Iloilo
Hango sa *Google Maps*

Ang Miagao ay isang primera klaseng munisipyo, na may mahigit kumulang 70,000 na populasyon. Kilala ito sa luma nitong Simbahang Santo Tomas de Villanueva, na isang UNESCO World Heritage Site, at bilang lokasyon ng main campus sa Visayas ng Unibersidad ng Pilipinas. Palay, mais, at sibuyas ang pangunahing agrikultural na produkto ng Miagao. Kilala rin ang bayang ito sa telang hinahabi ng kababaihan

nito na kung tawagin ay hablon. Sa kasalukuyan ang hablon ay isang *specialty handicraft* na ipinagmamalaki ng Miagao. Pero mahalagang unghatin muna ang historikal na konteksto ng produktong ito para lubusang maintindihan natin ang kasalukuyang hablon at paghahablon ng nasabing bayan.

Ayon sa Amerikanong historyador na si Alfred McCoy, ang Lalawigan ng Iloilo noong kalagitnaan ng ika-18 dantaon, kasama ang dalawang lalawigan ng Isla ng Panay, ay may isang proto-industriyalisado nang sistema sa paggawa at pagkalakal ng mga tela na pinangunahan ng mga mestisong Tsino sa Lungsod ng Iloilo (300). Ginamit ni McCoy ang salitang “proto-industriyal” para ilarawan ang isang kapitalistang sistema na hindi pa umaabot sa punto ng pagkakaroon ng malalaking makinisadong pabrika. Ang mga telang ito na mano-manong hinabi mula sa sinulid na gawa sa bulak, dahon ng pinya, puno ng saging, puno ng abaka, pati na sa sutla, ay ikinalakal hindi lamang sa kapuluan ng Pilipinas kundi pati na sa Asya, Europa, at Amerika (302). Ang mga natural na pangkulay para sa mga sinulid na ito ay mula sa mga puno at halaman, tulad ng sibukaw, tadék, tagum, at kalawag. Ang proto-industriyalisadong produksiyon ng tela ang naging lunsaran ng Lungsod ng Iloilo sa pag-angat nito bilang orihinal na *Queen City of the South*, isang titulong hawak na ngayon ng Lungsod ng Cebu.

Sa libro ni Padre Hilarion Diez na may pamagat na *Mapa General de las Almas que Administran los Padres Agustinos Calzados en estas islas Filipinas, Sacado en el Año de 1818*, ay matatagpuan ang ilang impormasyon tungkol sa mga pangunahing produkto ng mga bayan ng Lalawigan ng Iloilo noong unang bahagi ng ika-19 na dantaon (25-35). Mula sa mga impormasyong ito, ipinakita sa talahanayan 1 kung alin sa mga bayan ng nasabing lalawigan ang may produksiyon ng tela, pati na ng bulak at sibukaw. Ang puno ng sibukaw ay hindi lamang pinagkukunan ng natural na pangkulay, kundi pati na ng halamang gamot at kahoy na may malaking merkado sa labas ng bansa. Kaya ito nabanggit sa libro ni Padre Diez.

Lungsod ng Lalawigan ng Iloilo	May Produksiyon ng Tela	May Taniman ng Bulak	May mga Puno ng Sibukaw
Ogtong (Oton)	✓		
Tigbauan	✓		
Guimbal	✓		
Igbaras	✓	✓	
Miagao	✓	✓	✓
San Joaquin	✓	✓	✓
Xaro (Jaro)	✓		
Santa Barbara			
Xaniuay (Janiuay)			
Cabatuan			
Alimodian	✓		
Maasin			
Camando (Leon)	✓		
Lambunao			
Calinog			
Pototan			
Laglag (Dueñas)			
Passi			
Dumangas			

Talahanayan 1: Produksiyon ng Tela, Bulak, at Sibukaw, sa mga bayan ng Lalawigan ng Iloilo noong Unang Bahagi ng Ika-19 na Dantaon ayon kay Padre Hiarion Diez

Ang mga bayang napansin ni Padre Diez noon na may produksiyon ng tela ay lahat mga bayang matatagpuan sa timog na bahagi ng nasabing lalawigan. Ang mga tiyak na lokasyon ng Oton, Tigbauan, Guimbal, Igbaras, Miagao, San Joaquin, Jaro (bahagi ngayon ng Lungsod ng Iloilo), Alimodian, at Leon sa Lalawigan ng Iloilo ay makikita sa pigura 1. Sa siyam na bayang ito, tatlo lamang ang nagtatanim din ng bulak. Sa tatlong bayang naghahabi at may taniman ng bulak, dalawa ang may mga puno ng sibukaw. Ibig sabihin, dalawang bayan lamang, ang Miagao at San Joaquin, na parehong matatagpuan sa pinakatimog ng Lalawigan ng Iloilo, ang naghahabi at may kumpletong materyales sa paghahabi.

Ngunit, ayon kay McCoy, nawasak ang proto-industriyal na sistema ng produksiyon ng tela sa Lalawigan ng Iloilo at Isla ng Panay nang dumating ang mga Ingles noong kalagitnaan ng ika-19 na dantaon, dala ang bulto-bultong tela na mula sa kanilang mga makinisadong pabrika sa Manchester at di hamak na mas mura kaysa mga lokal na telang mano-manong hinabi (300). Dagdag pa rito, binago ng mga Ingles ang heyograpiya ng pang-ekonomikong produksiyon hindi lamang sa Isla ng Panay kundi ang buong rehiyon ng kanlurang Kabisayaan. Isinaysay ni McCoy na naisip ng mga Ingles na kakargahan nila ng asukal ang kanilang mga barko matapos maidiskarga ang kanilang mga tela para may dagdag silang produktong ikakalakal pag-uwi nila sa Inglatera at Europa (300). Dahil ang pagtatanim ng tubo ay mas hiyang sa mga lupain ng Lalawigan ng Negros Occidental, doon nalipat ang atensiyon, kapital, at lakas ng mga negosyanteng dating nakabase sa Lungsod ng Iloilo (300). Dahil ang Lungsod ng Iloilo ang tumayo bilang imbakan ng asukal mula sa Lalawigan ng Negros Occidental, doon nakamtan ng nasabing lungsod ang rurok ng pagiging Queen City of the South nito.

Kahit pa man nawasak ang proto-industriyal na sistema ng paghahabi sa Lalawigan ng Iloilo, hindi ito nangangahulugang tuluyang nabura ang kaalaman sa paghahabi at pagkalakal ng mga lokal na tela. Sa isang artikulo tungkol sa 1911 Philippine Carnival na may pamagat na “The Provincial Exhibit at the Carnival” nabanggit na ang pinakakaakit-akit na lahok sa panlalawigang exhibit sa karnabal na iyon ay ang mga telang gawa sa mga bayan ng Miagao, Guimbal, Leon, Jaro, at Tigbauan: husi, pinya, sinamay, sutla, *lace*, at iba pa (171). Sinabi ng artikulo na ang hilera ng mga telang mula sa Lalawigan ng Iloilo ang may pinakamaraming uri at pinakamataas na kalidad na habi sa buong bansa sa pagkakataong iyon (171). Sa taong 1912 na artikulong “Industrial Notes” nagkuwento ang may akda tungkol sa mga kumot at duyan na gawa sa Bayan ng Miagao at ginagamit bilang mga palamuti tuwing may fiesta (363-364). Ang mga telang ito ay may mga naratibong disenyong hindi na maipapaliwanag ng mga taga-Miagao, ngunit kahawig ang mga disenyong ito sa mga telang mula sa Borneo (364). Idinagdag ng may-akda na hindi na kayang gawin ang ganoong mga kumot at duyan ng mga kasalukuyan noong taga-Miagao, at ang ginagawa na lamang ng mga manghahabing iyon ay mga mas simpleng disenyong ngunit napakamahal (364). Sa taong 1913 na artikulo ni Luther Parker na “Primitive Looms and Weaving in the Philippines” muling binanggit ang pagkakahawig ng mga lumang habi ng mga taga-Miagao sa mga habing matatagpuan sa Borneo, pati na ang mas simpleng habi ng mga kasalukuyang taga-Miagao, at ang mataas nitong presyo (382-383). Ang implikasyon ng mga pahayag na ito tungkol sa estado ng haghahabi noon ng mga taga-Miagao ay naging specialty handicraft na ang kanilang mga tela sa halip na telang ginagamit sa pang-araw-araw na kasuotan, o hindi kaya sa halip na telang ginagamit sa mga mala-ritwal na okasyon.

Ang hindi nabanggit ng tatlong artikulong mula sa unang bahagi ng ika-20 dantaon ay ang paghahabi at pagkalakal ng mga taga-Miagao ng mga kulambong gawa sa bulak. Sinabi ni Elias Failagao, sa kanyang taong 1979 na librong *History of Miagao: 1716-1979*, na kumikita ang produktong ito ng mahigit isang milyong piso bawat taon pagkatapos ng Ikalawang Pandaigdigang Digmaan, ngunit namatay rin ang produktong ito nang dumating ang mga kulambong gawa sa nylon (105). Matapos mawala ang paghahabi ng kulambo, noong 1970, patuloy pa rin ang paggawa ng mga taga-Miagao ng kaunting specialty handicraft nila (Hernando 3). Ang tawag nito ngayon ay “hablon,” isang dating pangkalahatang terminong tumutukoy sa ano mang hinabing tela, at may kaugnayan sa mga salitang “habi” ng mga Tagalog, “habol” ng mga Cebuano, at “abel” ng mga Ilokano.

Kumbakit Miagao ang naging sentro ng pananatili ng paghahablon sa Lalawigan ng Iloilo ay bahagyang nasagot na ng talahanayan 1: dahil naghahablon ang kababaihan sa Bayan ng Miagao noon at may taniman ito ng bulak at mga puno ng sibukaw. Pero bakit hindi kasama ang Bayan ng San Joaquin sa pagiging sentro ng pananatili ng paghahablon, samantalang pareho ang katayuan nito sa Bayan ng Miagao ayon sa talahanayan 1? Sa ulat ni Ruperto Montinola bilang gobernador ng Lalawigan ng Iloilo para sa Philippine Commission noong taong 1908, malalaman natin na ang mga taniman ng bulak noon ay hindi na matatagpuan sa Bayan ng San Joaquin, kundi sa mga bayan ng Igbaras at Miagao na lamang (Montinola 309). Ibig sabihin nito, sa buong Lalawigan ng Iloilo tanging bayan na lamang ng Miagao ang may tradisyon ng paghahabi at sa parehong pagkakataon may taniman din ng bulak at mga puno ng sibukaw.

Ang kuwento ng muling pagpapalakas ng hablon at paghahablon sa Bayan ng Miagao ay nag-umpisa noong huling bahagi ng 1980, sa barangay Indag-an, nang isinusulong ang mga ito ng noon ay punong barangay na si Jose Fajura (pagtatama ng mga manghahabi mula sa Indag-an na ang pangalan ng punong barangay noon ay Jose at hindi Rosette) at matagumpay siyang nakakuha ng sapat na tulong mula sa Department of Trade and Industry at Department of Agriculture (Hernando 3). Nasundan ito ng karagdang pondo mula sa Canadian International Development Assistance na tinanggap ng Bayan ng Miagao at ginamit para magbigay ng pagsasanay sa paghahabi (Hernando 3). Noong taong 1991 kinilala ang hablon ng Department of Trade bilang *one town, one product* ng nasabing bayan (Great Women Project Management Office 1). Sinusugan naman ito ng Department of Tourism. Noong 2001, ginawa ng noon ay alkalde ng Bayan ng Miagao, na si Gerardo Flores, na isang priyoridad na proyekto ng kanyang pamamahala ang pagpapalakas ng hablon at paghahablon, sa tulong ng isang kilalang *fashion designer* na si Nono Pamos (Great Women Project Management Office 1). Sinusugan naman ito ng dating senador na si Loren Legarda, at noong 2003 nakatanggap ang Bayan ng Miagao

ng panibagong pondo mula sa British Embassy at ginamit ito para sa pagtatag sa Indag-an Primary Multi-Purpose Cooperative (Hernando 3). Noong 2013 nagbukas ang Bayan ng Miagao ng isang Pasalubong Center sa tapat ng tanyag na Simbahang Santo Tomas de Villanueva kung saan mabibili ang hablon (3).

Paghahayag ng Suliranin

Ang papel na ito ay isang pagsusuri sa mga estratehiyang ginawa ng mga stakeholder para muling palakasin ang paghahablon sa Bayan ng Miagao gamit bilang mga interpretatibong balangkas ang *process value chain* ni Michael Porter, at ang *general principles of strategy evaluation* ni Richard Rumelt. Ang pangunahing suliranin na tutugunan ng papel na ito ay: sapat ba ang mga isinasagawang estratehiya ng mga stakeholder para sa muling pagpapalakas ng paghahablon sa Miagao? Hinati-hati ang pangunahing suliraning ito sa mga kasunod na tiyak na suliranin:

- 1) Ano-ano ang mga estratehiyang isinagawa ng mga stakeholder?
- 2) Ano-ano ang kalakasan at kahinaan ng mga estratehiyang ito batay sa mga pamantayang *consistency, consonance, advantage, at feasibility*?
 - a) Ano-ano ang mga pinakamalakas na estratehiya?
 - b) Ano-ano ang mga pinakamahinang estratehiya?
 - c) Aling *process value link* ang pinakamalakas?
 - d) Aling *process value link* ang pinakamahina?
- 3) Ano-ano pa ang maaaring gawin ng mga stakeholder para lalo pang lumakas ang paghahablon sa Miagao?

Mahalagang linawin natin sa puntong ito na ang pagpapalakas ng paghahablon na pinag-uusapan dito ay hindi tungkol sa pagbalik sa panahon kung kailan gumagawa ang Bayan ng Miagao ng mga tela para sa pangkahalatang gamit ng bansa at ng iba pang bansa. Ang pagpapalakas ng paghahablon na pinag-uusapan dito ay tungkol sa pagpapalakas ng paghahablon bilang industriya sa paggawa ng specialty handicraft na hablon.

Kahalagahan ng Pag-aaral

Ang papel na ito ay mag-aambag sa manipis na pag-aaral tungkol sa paghahablon sa Bayan ng Miagao at pati na sa Lalawigan ng Iloilo. Ito ang kauna-unahang pag-aaral na lumikom sa mga estratehiyang ginawa na sa Bayan ng Miagao para sa pagpapalakas ng paghahablon at isa-isang sumuri sa mga ito. Mahalaga rin ang pag-aaral na ito upang lalong maintindihan ng stakeholder ang kasalukuyang

katayuan ng paghahablon at makagawa pa ng mga makabuluhang interbensiyon sa lalong pagpapalakas nito. Mahalaga rin ang parehong pag-aaral para sa mga stakeholder ng mga kahalintulad na specialty handicraft dito sa bansa natin upang may makukuhang mga aral at kabatirang maaari nilang gamitin sa pagpapalakas naman ng kani-kanilang mga produkto. Sa internasyunal na konteksto ay makapag-aambag ang artikulong ito sa literatura tungkol sa muling pagbangon at pagpapalakas ng tradisyunal na paghahabi, katulad ng mga artikulo nina Laurie Webster na tumuon sa mga Navajo ng Estados Unidos (1996); Annabel Vallard na tumuon sa mga taga-Lao (2011); Susan Falls at Jessica Smith na tumuon sa mga taga-Cambodia (2011); He Shuzhong at Lyndel Prott na tumuon sa mga Dai ng Tsina (2013); Annapurna Mamidipudi at Wiebe Bijker (2018) at Uzamma (2019) na parehong tumuon sa mga taga-India; at Disaya Chudasri, Stuart Walker, at Martyn Evans na tumuon sa mga taga-Hilagang Thailand (2020).

Metodolohiya

Ang pinakadisenyo ng pananaliksik para sa papel na ito ay kuwalitatibong nakatuon sa pagsusuri sa kalakasan o kahinaan ng mga estratehiyang ginagawa ng iba't ibang stakeholder para sa muling pagpapalakas ng paghahablon sa Bayan ng Miagao.

Pangangalap ng Datos: Ang datos para sa papel na ito ay hinango mula sa mga materyales na nakaimbak na sa mga aklatan at internet, at mula sa ilang *field visit* at key informant interview. Isinagawa ng pangunahing may-akda ang mga *field visit* at key informant interview sa Poblacion ng Miagao, Barangay Indag-an, Barangay Valencia, Barangay Bugtong Naulid, at Barangay Baraclayan. Ipinakita sa pigura 2 ang lokasyon ng mga lugar na ito sa mapa ng Bayan ng Miagao. Pinili ang Poblacion dahil dito nakabase ang lokal na pamahalaan ng Miagao, at dito rin matatagpuan ang Pasalubong Center sa tapat ng tanyag na Simbahang Santo Tomas de Villanueva. Pinili naman ang Barangay Indag-an dahil dito nag-umpisa ang kuwento ng muling pagpapalakas ng paghahablon. Pinili rin ang Barangay Valencia at Barangay Bugtong Naulid dahil dito nakatayo ang iba pang *accredited weaving center* ng lokal na pamahalaan. Pinili ang Barangay Baraclayan dahil isa ito sa limang barangay ng Bayan ng Miagao na may taniman ng bulak. Ipinakita rin sa pigura 2 ang lokasyon ng ibang apat na barangay na may taniman din ng bulak, ang Barangay Kirayan Tacas, Barangay Durog, Barangay Dawog, at Barangay Maricolcol, pati na ang isa pang barangay na may pangalan pang Barangay Sibucaw na malamang ay ipinangalan sa mga puno ng sibukaw. Kapansin-pansing ang mga barangay ng bayan na Miagao na may mga *weaving center* ay katabi sa mga barangay na may taniman ng bulak.

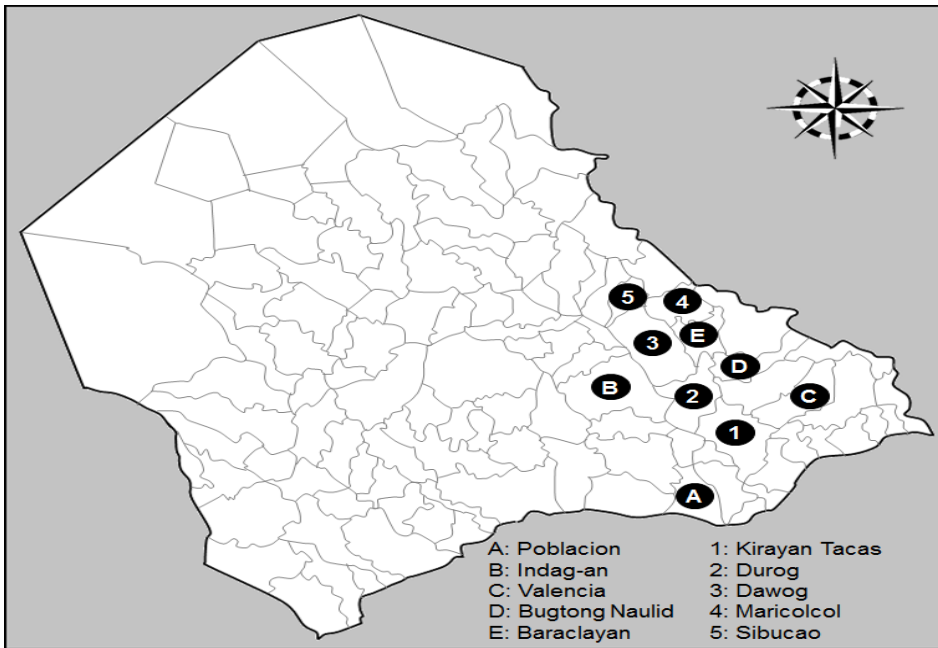

Figura 2: Barangay Map ng Bayan ng Miagao at Lokasyon ng mga Isinagawang Field Work at Key Informant Interview
Hango sa *Google Maps*

Ang talahanayan 2 ay nagpapakita sa talaan ng mga impormanteng kinapanayam para sa papel na ito, kasama ang impormasyon tungkol sa kanilang tiyak na lokasyon, dahilan kumbakit sila kinapanayam, at petsa ng pakikipanayam sa kanila ng pangunahing may-akda ng papel na ito.

Barangay	Key Informant	Katungkulan (Dahilan Kung Bakit Piniling Respondent)	Petsa ng Pakikipanayam
Poblacion	Fuentes, Victoria	Mamamayang nakapagbahagi ng impormasyon sa panahong malakas pa ang paghahablon bago ito bumagsak ito.	17 Oktubre 2018
	Nillos, Lorna		
	Flores, Ma. Girlie S.	Tagapamahala ng Balai Hablon	19 Oktubre 2018
	Monacay, Maria Ida	Guro at resource person tungkol sa hablon para sa Salakayan Festival ng Bayan ng Miagao	5 Pebrero 2019

Barangay	Key Informant	Katungkulan (Dahilan Kung Bakit Piniling Respondent)	Petsa ng Pakikipanayam
	Matias, Jonathan	Nakapagsulat ng kasaysayan ng Bayan ng Miagao	
	Narida, Noel	Tourism officer ng bayan ng Miag-ao	29 Oktubre 2018
	Moragas, Nicholas	Municipal Enterprise Development Officer	27-28 Setyembre 2020
Indag-an	Namod, Mary Jane	Manghahabi ng Indag-an Multi-purpose Cooperative	29 Oktubre 2018
	Momblan, Imelda	May-ari at manghahabi ng Imee's Hablon	6 Nobyembre 2018
	Atijon, Connie	May-ari at manghahabi ng Connie's Hablon	4 Nobyembre 2018
Valencia	Silvano, Myrgin	Presidente at manghahabi ng Valencia's Hablon	
Bugtong Naulid	Natinga, Amy	May-ari at manghahabi ng Natinga's Hablon	
	Natinga, Rene		29 Abril 2019
Baraclayan	Murallon, Romulo	Presidente ng Cotton Producers Barangay Baraclayan at magsasaka ng Bulak,	

Talahanayan 2: Talaan ng mga Key Informant

Teoretikal na Balangkas: Dalawang teoretikal na balangkas ang ginamit sa papel na ito: ang process value chain, at general principles of strategy evaluation. Ang process value chain ay isang konstrak na nilikha ng Amerikanong si Porter na isang propesor sa komersiyo at ekonomiya sa Harvard University. Hinati-hati ng konstrak na ito ang isang kompanya sa mga mahalaga at estratehikal nitong gawain para maintindihan ang galaw ng mga gastusin pati na mga hindi hayag nitong bentaha at disbentaha para mapalago pa ang kabuuang ganansiya ng nasabing kompanya (Porter 50). Ipinakita sa pigura 3 ang dayagram ni Porter para sa kanyang generic na process value chain.

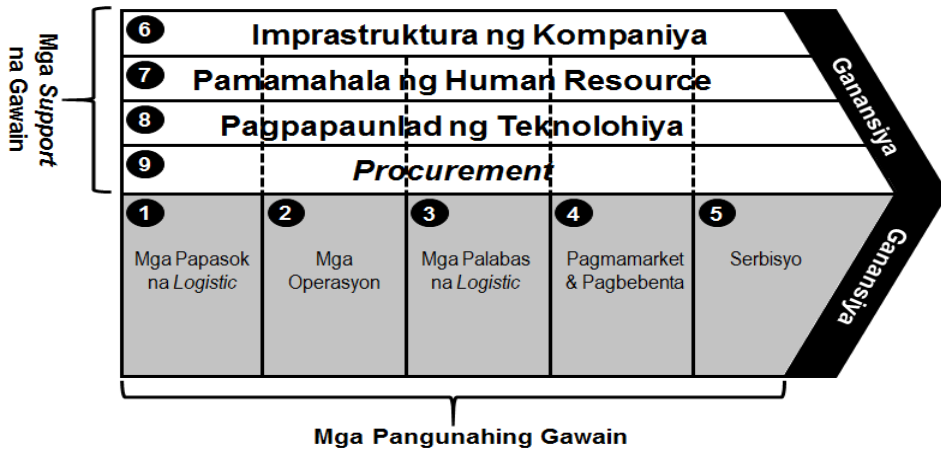

Figura 3: Ang *Process Value Chain* ayon kay Porter

Sanggunian: Porter, Michael. "The Value Chain and the Competitive Advantage." *Understanding Business: Processes*. Routledge, 2001, p. 52.

Ayon sa pigura 3, may siyam na link ang konstrak ni Porter, lima nito ay tumutukoy sa mga pangunahing gawain ng kompanya, habang apat naman ang tumutukoy sa mga suportang gawain ng parehong kompanya. Ang limang link ng pangunahing gawain ng kompanya ayon sa konstrak na ito ay ang: 1) mga papasok na logistic, 2) mga operasyon, 3) mga palabas na logistic, 4) pagmamarket at pagbebenta, at 5) serbisyo; habang ang apat na link ng suportang gawain ay: 6) imprastruktura ng kompanya, 7) pamamahala ng human resource, 8) pagpapaunlad ng teknolohiya, at 9) procurement (Porter 52). Dahil sa limitasyon sa espasyo ng isang artikulo, minabuti ng mga may-akda na gamitin lamang ang mga pangunahing gawain sa konstrak ni Porter.

May ilan nang mananaliksik na matagumpay na gumamit nitong konstrak na ito sa mga pagsusuri dito sa ating bansa, katulad nina Haruku Yamashita at Evelyn Belleza tungkol sa industriya ng isdang tuna sa Lungsod ng General Santos (2008); Cynthia Almazan, Jacques Trienekens, at Jos Bijman tungkol sa pagbobote ng isdang tawilis sa Lalawigan ng Batangas (2011); Danilo Israel at David Feliks Bunao tungkol sa pagpoproseso ng kahoy (2017); at John Paolo Rivera at Eylla Laire Gutierrez tungkol sa industriya ng eco-turismo (2019).

Para sa papel na ito ang link ng mga papasok na logistic ay tumutukoy sa produksiyon at supply ng mga hilaw na materyales na ginagamit sa paghahablon. Ang link ng mga proseso ay tumutukoy sa aktuwal na paggamit ng mga hilaw na materyales para magawa ang hablon. Ayon kay Porter, tumutukoy sa mga gawaing may kinalaman sa pag-imbak ng produkto at pagdala ng mga ito tungo o malapit sa mga mamimili

ang link ng mga palabas na logistic (53). Ang link ng pagmamarket at pagbebenta naman ang mga gawaing nagbibigay nang pagkakataon sa publikong mabili ang produkto at engganyuhin itong bumili (53-54). Panghuli, ang link ng mga serbisyo na tumutukoy sa pakikipag-ugnayan sa mga bumili ng produkto para maiangat pa o mapanatili ang halaga ng produkto sa pamamagitan ng instalasyon ng produkto, pag-aayos nito, pagbibigay ng pagsasanay tungkol sa paggamit nito, pagbebenta ng mga spare part, at pag-adjust ng produkto (54). Dahil hindi ganoon kakumplikado ang produktong hablon, minabuti ulit ng mga may-akda na tumuon na lamang sa unang apat na link ng process value chain ni Porter, at isantabi muna ang link ng mga serbisyo. Aminado si Porter na iba-iba ang presensiya at halaga ng bawat link na ito sa iba't ibang industriya (54).

Gamit ang unang apat na link mula sa process value chain, inihanay ng talahanayan 3 ang mga nalikom na estratehiyang isinasagawa ng iba't ibang stakeholder para sa muling pagpapalakas ng paghahablon sa Bayan ng Miagao, kasama na ang impormasyon sa kung sino-sino ang nagsusulong ng mga estratehiyang ito, at sino-sino ang mga sangkot.

Link	Estratehiya	Nagsusulong	Sangkot
Mga Papasok na Logistic	Pagtatanim ng Bulak	Lokal na Pamahalaan ng Miagao; Philippine Fiber Industry Development Authority	Mga Pribadong Magsasaka; Iloilo Science and Technology University
	Pagpoproseso ng mga Sinulid	Lokal na Pamahalaan ng Miagao; at Department of Science and Technology-Philippine Textile Research Institute	Iloilo Science and Technology University
	Paghahanap ng mga Natural na Pangkulay	Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Mga Manghahabi
Mga Operasyon	Pagbahagi ng mga Tiral	Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Mga Manghahabi
	Pagtuturo ng Paghahabi sa Senior High School at mga Sentro ng Technical Education and Skills Development Authority	Miagao National High School; Technical Education and Skills Development Authority	Kabataan ng Miagao; mga Interesadong Mamamayan ng Miagao
	Pagkakaroon ng Libreng Pagsasanay sa Paghahabi at Paggawa ng Disenyo	Lokal na Pamahalaan ng Miagao; Department of Trade and Industry	Mga Manghahabi; mga Interesadong Mamamayan ng Miagao
	Pagtatag ng mga Kooperatiba at Sentro ng Paghahabi	Mga Manghahabi	Lokal na Pamahalaan ng Miagao

Link	Estratehiya	Nagsusulong	Sangkot
Mga Palabas na Logistic	Patatag ng Pasalubong Center malapit sa Simbahan ng Miagao	Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Mga Manghahabi
	Pagbukas ng Balai Hablon sa Lungsod ng Iloilo	Ms. Girlie Flores	Mga Manghahabi
	Pagbebenta Online ng Balai Hablon	Ms. Girlie Flores	Mga Manghahabi
	Pagdala ng Hablon sa Shop ni Nono Palmos sa Lungsod ng Makati	Mr. Nono Palmos	Mga Manghahabi
	Pagdala ng Hablon bilang mga Sablay sa mga Constituent Unit ng Unibersidad ng Pilipinas	Unibersidad ng Pilipinas	Mga Manghahabi
Pagmamarket at Pagbebenta	Pagbago sa Hablon mula isang Pangkalahatang Tela tungo sa isang Specialty Handicraft	Mga Manghahabi	
	Paggamit ng Hablon ng mga Lokal at Internasyunal na Designer	Lokal na Pamahalaan ng Miagao; mga Lokal at Internasyunal na Designer	
	Paggamit ng Hablon bilang Uniporme sa mga Paaralan at mga Tanggapan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Lokal na Pamahalaan ng Maigao	Mga Pampubliko at Pribadong Paaralan; at mga Opisina ng Lokal na Pamahalaan
	Pagdiriwang ng Hablon Festival at Salakayan Festival	Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Mga mamamayan ng Miagao
	Pakikiisa sa mga Trade Fair at Exhibit sa Labas ng Bayan ng Miagao	Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Mga Maghahabi; mga Negosyante ng Hablon
	Paglagay sa mga Sentro ng Pahahabi bilang Bahagi ng Panturistang Itineraryo	Lokal na Pamahalaan ng Miagao	Mga Kompanyang Panturismo; mga Manghahabi
	Paggamit ng Social Media bilang Kasangkapan sa Pagbebenta	Mga Sentro ng Paghahabi; mga Negosyante ng Hablon	

Talahanayan 3: Mga Estratehiyang Isinasagawa ng mga Stakeholder para sa Muling Pagpapalakas ng Paghahablon

Nakalap ng papel na ito ang may tatlong estratehiya sa ilalim ng link ng mga papasok na logistic, apat sa ilalim ng link ng mga operasyon, lima sa ilalim ng link ng mga palabas na logistic, at pito naman sa ilalim ng link ng pagmamarket at pagbebenta. Ang labing-siyam na estratehiyang ito ay isa-isang sinuri gamit ang general principles of strategy evaluation ng Amerikanong si Rumelt, na isang propesor sa negosyo at lipunan sa University of California-Los Angeles.

Ang general principles of strategy evaluation ni Rumelt ay may apat na pamantayan sa pagsuri ng mga estratehiya: *consistency*, *consonance*, *advantage*, at *feasibility* (Rumelt 360). Para kay Rumelt masasabing *consistent* ang isang estratehiya kapag ang mga elemento nito ay hindi sasalungat sa isa't isa at sa mga prinsipyo ng kompanya (360). Dahil sa mas malawak ang mga estratehiyang binanggit ni Rumelt, para sa papel na ito, ang isang estratehiya ay *consistent* kapag hindi ito sasalungat sa iba pang estratehiyang isinusulong ng mga stakeholder at sa kanilang kapakanan. Maituturing na *consonant* ang isang estatehiya kapag tutugon ito sa isang suliranin sa industriya o pagbabago sa kaligiran nito (360). Masasabi namang *advantageous* ito kapag ito ay lilikha o magpapanatili ng kompetitibong bentahe para sa kompanya o industriya (360). Ang isang estratehiya ay masasabing *feasible* kapag kaya itong isulong ng kompanya na hindi lilikha ng mga panibagong problema (360).

Walang nakalap ang papel na ito na literatura dito sa bansa na gumamit sa mga prinsipyo ni Rumelt, ngunit may katamtamang dami ang katumbas na literatura sa internasyunal na konteksto, katulad ng pagsusuri nina Johannes Hendrikus Viljoen sa epekto ng pagpapatupad ng *enterprise resource planning* sa isang multinasyunal na kompaniya sa Timog Afrika (2003); Penelope Mutune sa epekto ng kustomer at *revenue strategy framework* na ginamit ng Revenue Authority sa Bansang Kenya (2010); Wycliffe Nandama tungkol sa industriya at distribusyon ng mga gamot sa Bansang Kenya pa rin (2010); at Jasmine Nanayakkara, M. W. A. P Jayatilaka tungkol sa isang kompanya ng pelikula sa Sri Lanka (2017).

Dahil may komparatibong aspekto ang papel na ito para sa mga estratehiya at pati na sa mga link, ginawan ng numerikal na halaga ang mga pagpapasyang ginawa ng mga may-akda. Makikita ang mga ito sa talahanayan 4.

Mga Pamantayan ni Rumelt	Mga Pagpapasya	Numerikal na Halaga
Consistency	Hindi konsistent	1
	May Katamtamang Consistency	2
	Konsistent	3
Consonance	Hindi Consonant	1

Mga Pamantayan ni Rumelt	Mga Pagpapasya	Numerikal na Halaga
	May Katamtamang Consonance	2
	Consonant	3
Advantage	Hindi Mabentahe	1
	May Katamtamang Bentahe	2
	Mabentahe	3
Feasibility	Hindi Feasible	1
	May Katamtamang Feasibility	2
	Feasible	3

Talahanayan 4: Numerikal na Halaga ng mga Pagpapasya sa bawat Pamantayan ni Rumelt

Nakamtan ang kabuuang pagpapasya sa bawat estratehiya sa pamamagitan ng average ng mga pagpapasya mula sa bawat pamantayan, gamit ang mga range na ito: $1.00 - 1.67 =$ hindi malakas; $1.68 - 2.34 =$ may katamtamang lakas; at $2.35 - 3.00 =$ malakas. Nakamtan naman ang kabuuang pagpapasya sa bawat link sa pamamagitan ng average ng mga pagpapasya mula sa mga nasasaklawan nitong estratehiya, gamit pa rin ang range na: $1.00 - 1.67 =$ hindi malakas; $1.68 - 2.34 =$ may katamtamang lakas; at $2.35 - 3.00 =$ malakas. Mahalagang tandaan na kahit may mga numerong sangkot sa pag-aaral na ito, nanatili itong kuwalitatibong pananaliksik dahil ang mga numerong ito ay panumbas lamang sa mga kuwalitatibong pagpapasya ng mga mananaliksik.

Konseptuwal na Balangkas: Ipinakita ng pigura 4 ang konseptuwal na balangkas ng papel na ito, kung saan ang paghahablon ay kinunseptuwalisa gamit ang unang apat na link ng process value chain ni Porter, kung saan inilatag ang may 19 na tiyak na estratehiya, at kung saan ang bawat estratehiya ay sasalain gamit ang mga pamantayan na Rumelt.

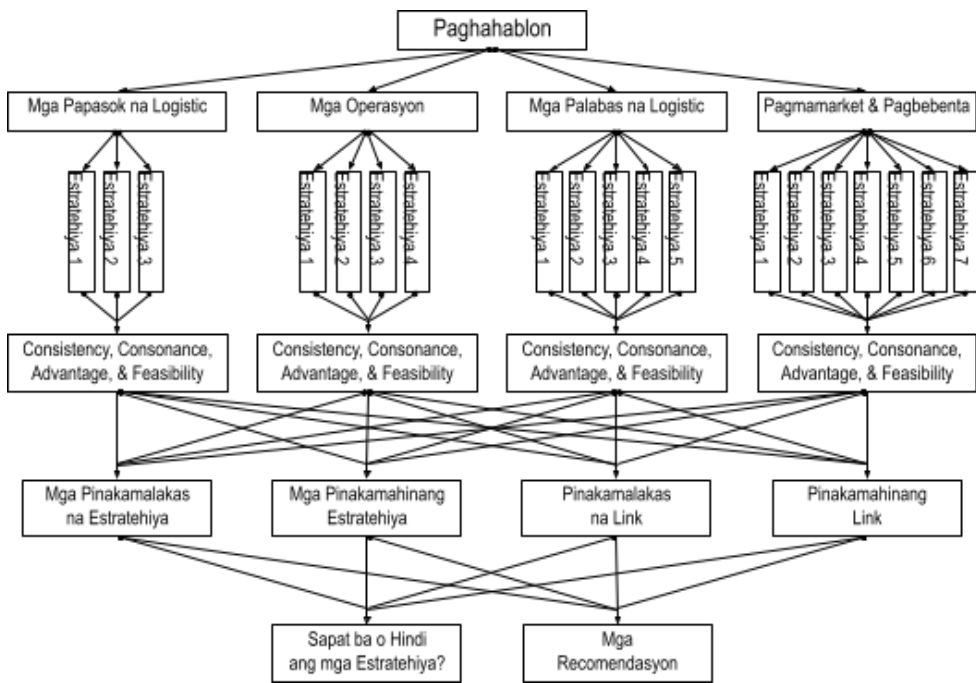

Figura 4: Konseptuwal na Balangkas

PAGSUSURI SA MGA ISINAGAWANG ESTRATEHIYA NG MGA STAKEHOLDER

Ipapakita sa seksyong ito ang pagsusuri, gamit ang apat na mga pamantayan ni Rumelt, sa labing-siyam na estratehiya na isinasagawa ng mga stakeholder para sa muling pagpapalakas ng paghahablon, na inihanay naman gamit ang process value chain ni Porter.

Mga Papasok na Logistic

Pagtanim ng Bulak: Isinulong ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao at ng Department of Agriculture-Philippine Fiber Industry Development Authority ang muling pagtanim ng bulak katuwang ang ilang mga magsasaka sa barangay Durog, Dawog, Baraclayan, Maricolcol, at Kirayan Tacas. Noong unang dekada ng ika-20 dantaon, mga bayan ng Igaras at Miagao na lamang ang may taniman ng bulak. Nabawasan pa ang mga tanimang ito nang isinulong ng dating pangulong Ferdinand Marcos ang programang *Masagana 99*. Matagal nang gumamit ng sintetikong hibla ang paghahablon sa Bayan ng Miagao, pero hangarin ng estratehiyang ito ang muling paggamit ng sinulid na gawa sa bulak. Hindi lamang

mapapababa ang presyo ng hablon dahil dito, kundi magdadagdag din ito ng agrikultural na produkto sa nasabing bayan.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang isinasagawang estratehiya at pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akdang consonant ang estratehiyang ito dahil marami na ngayong mamimiling mas gusto ang mga produktong gawa sa natural at lokal na materyales. Nagpasya ang mga may-akda na may katamtamang advantage lamang ang estratehiyang ito, dahil kahit pa maiangat nito ang kalidad ng hablon at mapababa pa ang gastos sa produksiyon, malaking bahagi ng ani ay napupunta sa Lalawigan ng Antique sa halip na mapakinabangan ng mga manghahabi sa Bayan ng Miagao. Nagpasya rin ang mga may-akda na may katamtamang feasibility lamang ang estratehiyang ito dahil ang pagtanim ng bulak ay suportado pa ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao at Pambansang Pamahalaan at hindi pa talagang sigurado kung magiging tuloy-tuloy ang pagtakbo nito kapag pinutol na ang mga suportang ito. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Pagpoproseso ng mga Sinulid: Isinusulong ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao at ng Department of Science and Technology-Philippine Textile Research Institute, katuwang ang Iloilo Science and Technology University, ang pagpoproseso ng mga sinulid. Hangarin ng estratehiyang ito na magawang sinulid ang mga hibla ng bulak na inaani mula sa limang nabanggit na barangay ng Bayan ng Miagao. Nagbigay ang Department of Science and Technology-Philippine Textile Research Institute sa Iloilo Science and Technology University para umpisahan ang estratehiyang ito.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang isinasagawang estratehiya, lalo na sa unang nabanggit na estratehiya, at pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tulad ng unang estratehiya tumutugon din ito sa pagkiling ng maraming mamimili ngayon sa mga produktong gawa sa lokal at natural na materyales, at sinasalo rin nito ang bulak na inaani ng mga magsasaka. Nagpasya ang mga may-akdang may katamtamang advantage lamang ang estratehiyang ito, dahil kahit pa maiangat nito ang kalidad ng hablon at mapababa pa ang gastos sa produksiyon, sa buong Rehiyon ng Kanlurang Kabisayaan mapupunta ang mga pinuprosesong sinulid, dahil ito ang mandatong ibinigay ng Pambansang Pamahalaan sa Iloilo Science and Technology University. Nagpasya rin ang mga may-akda na may katamtamang feasibility lamang ang estratehiyang ito dahil ang kasalukuyang pagpoproseso ay suportado pa ng Lokal na Pamahalaan at Pambansang Pamahalaan, at hindi pa talaga masasabi kung paano mapapanatili ang paggawa ng sinulid mula sa mga inaaning bulak sa Bayan ng Miagao. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Paghahanap ng mga Natural na Pangkulay: Isinusulong ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao, katuwang ang mga manghahabi, ang muling paggamit sa mga natural na pangkulay para sa kanilang mga sinulid. Sibukaw ang pinakamahal noong pinagkukunan ng pangkulay na pula, kahel, at kayumanggi; tagum naman para sa kulay na asul; at kalawag para sa kulay dilaw. Ang tagum ay kilala rin bilang tayum, o nilad, o indigo; habang ang kalawag ay kilala rin bilang luyang dilaw. May binabanggit din ang mga matatanda sa Bayan na Miagao na halamang may pangalang taduk. Itong mga halaman pa lamang ang natatandaan ng mga matatanda dahil matagal nang gumagamit ng sintetikong pangkulay ang mga manghahabi roon. Hangarin ng estratehiyang ito na maibalik ang tradisyunal na mga pangkulay ng sinulid para sa hablon.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang isinasagawang estratehiya, lalo na sa dalawang nabanggit na estratehiya, at pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tulad ng unang dalawang estratehiya, tumutugon din ito sa pagkiling nang maraming mamimili ngayon sa mga produktong gawa sa lokal at natural na materyales, at inihahalo ito sa mga naprosesong sinulid para lubusan itong maging lokal at natural na materyal. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na hindi advantageous ang estratehiyang ito dahil hindi pa malinaw kung paano ito isasagawa ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao. Matrabaho ang paghango ng kulay mula sa mga nasabing halaman at matrabaho rin pati na ang pagtatahim sa mga halamang iyon. Habang hindi pa naisasaayos ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao kung paano maisasakatuparan ang produksiyon ng mga tradisyunal at natural na pangkulay, mananatiling hindi advantageous ang estratehiyang ito. Nagpasya rin ang mga may-akda na hindi feasible ang estratehiyang ito. Naunahan na ang Bayan ng Miagao ng Bayan ng Bauan, Lalawigan ng Batangas, sa pagkakaroon ng pabrika ng mga natural na pangkulay nang pinasinayaan noong Disyembre 2019 ang The Natural Dyes Processing and Dyeing Facility. Mas mabuting makipag-ugnayan na lamang ang Bayan ng Miagao sa Bayan ng Bauan para sa usapin ng mga tradisyunal na pangkulay. Sa kabuuan may katamtamang lakas lamang ang estratehiyang ito.

Kabuuang Pasya sa Link: Ipinapakita sa talahanayan 5 ang numerikal na halaga ng mga pagsusuri sa tatlong estratehiyang saklaw ng link ng mga papasok na logistic. Ipinapakita rin sa parehong talahanayan na may katamtamang lakas ang kabuuang pasya para sa link na ito.

Mga Estratehiya sa Link ng mga Papasok na Logistic	Consistency	Consonance	Advantage	Feasibility	Average ng mga Estratehiya	Kabuuang Pasya para sa mga Estratehiya	Average ng Link	Kabuuang Pasya para sa Link
Pagtatanim ng Bulak	3	3	2	2	2.50	Malakas	2.33	May Katamtamang Lakas
Pagpoproseso ng mga Sinulid	3	3	2	2	2.50	Malakas		
Paghahanap ng mga Natural na Pangkulay	3	3	1	1	2.00	May Katamtamang Lakas		

Talahaayan 5: Numerikal na Halaga ng mga Pagpapasya para sa mga Estratehiyang Saklaw ng Link ng mga Papasok na Logistic at Kabuuang Pasya para sa Nasabing Link

Mga Operasyon

Pagbabahagi ng Tiral: Tiral ang tawag sa “weaving loom” sa Miagao, nagmula ito sa Espanyol na salitang “telar.” Mula noong pagkawasak ng proto-industriyalisadong paghahablon unti-unting nasira at nawala ang maraming tiral sa Miagao, pati na sa Lalawigan ng Iloilo at Isla ng Panay. Kaya upang tumaas muli ang produksiyon ng hablon, namahagi noon ang Lokal na Pamahalaan ng Miagao ng mga tiral sa mga maghahabi. Pero sa halip na gawa sa kahoy ang mga tiral na ito, ginamit ng Pamahalaang Miagao ang mas mura, mas matibay, at mas madaling mahanap na bakal at mga tubong PVC (polyvinyl chloride). Hindi nasiyahan ang mga manghahabi sa tiral na ito.

Nagpasya ang mga may-akda na may katamtamang consistency lamang ang estratehiyang ito, dahil consistent ito sa ibang estratehiya, hindi ito consistent sa kagustuhan ng mga manghahabi. Nagpasya ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil malikhaing tumugon ang estratehiyang ito sa kakulangan ng tiral at pati na sa kahirapang makakuha ng tamang kahoy. Nagpasya ang mga may-akda na may katamtamang advantage lamang estratehiyang ito dahil hindi ito lubusang napakikinabangan ng mga manghahabi. Nagpasya rin ang mga may-akda na may katamtamang feasibility lamang ang parehong estratehiya dahil hindi dapat magpatuloy ang pagbibigay ng ganitong uri ng tiral. Sa kabuuan, may katamtamang lakas lamang ang ganitong estratehiya.

Pagtuturo ng Paghahabi sa Senior High School at mga Sentro ng Technical Education and Skills Development Authority: Isinusulong ng Miagao National High School at ng ilang sentro ng Technical Education and Skills Development Authority ang pagtuturo ng paghahablon sa mga mag-aaral at mga mamamayan ng Miagao na interesadong matuto ng gawaing ito. Hangad ng estratehiyang ito na maipasa

sa kabataan at sa ilang mga nasa sapat na gulang na ang kultura at industriya ng paghahabi. Kahit hindi lahat ng mga sinasanay ay talagang magiging manghahabi, sapat nang maipalaganap sa mga mamamayan ang pagpapahalaga sa kultura at tradisyon ng paghahablon.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder at pati na sa kapakanan ng mga stakeholder na ito. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tumugon ang estratehiyang ito sa pangangailangan ng karagdagan pang mahusay na mga manghahabi. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang parehong estratehiya dahil magreresulta ito sa sapat na suplay ng de kalidad na hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang estratehiya dahil ipinasok nito ang gawain ng pagtuturo sa dalawang institusyong ang mandato ay talagang magturo. Sa kabuuan ay malakas ang estratehiyang ito.

Pagkakaroon ng Libreng Pagsasanay sa Paghahabi at Paggawa ng Disenyo:

Isinusulong din ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao, katuwang ang mga manghahabi at mga interesadong mamamayan, ang libreng pagsasanay para sa paghahabi at paggawa ng mga disenyo ng hablon. Hangarin ng estratehiyang ito maipalaganap ang paghahabi at malinang ang talento ng mga interesadong mamamayan sa sining ng paglikha ng mga bagong disenyo ng hablon.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiya na isinasagawa ng mga stakeholder at pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito lalo na at may pangangailangan ng varayti ng disenyo at uri ng hablon ang kasalukuyang merkado ng telang ito. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil mapapataas nito hindi lamang ang produksiyon ng hablon, kundi pati na ang kalidad ng mga disenyo at uri ng hablon. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na hindi feasible ang estratehiyang ito dahil mas mabuting ipaubaya na lamang ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao ang ganitong estratehiya sa Miagao National High School at ng ilang sentro ng Technical Education and Skills Development Authority. Sa kabuuan malakas pa rin ang estratehiyang ito.

Pagtatag ng mga Kooperatiba at Sentro ng Paghahabi: Mula nang naitayo ang Indagan Primary Multi-Purpose Cooperative noong 2003, may apat pang ibang sentro ng paghahabi ang naitatag ng mga manghahabi sa Bayan ng Miagao. Hangarin ng mga organisasyong ito na mapatibay ang industriya ng paghahablon sa pamamagitan ng pormal na tulongan ng mga kasaping manghahabi.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang isinasagawang estratehiya ng mga stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga

stakeholder lalo na ang mga kababaihang manghahabi. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil sa tumutugon ito sa pinansyal at teknikal na pangangailangan ng mga manghahabi. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil binigyan nito ng kakayahan ang maraming manghahabi na ipagpatuloy ang produksiyon ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang estratehiyang ito dahil ginawa nitong sustainable ang paghahablon bilang pangkabuhayan nang maraming manghahabi. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Kabuuang Pasya sa Link: Ipinapakita sa talahanayan 6 ang numerikal na halaga ng mga pagsusuri sa apat na estratehiyang saklaw ng link ng mga operasyon. Ipinapakita rin ng talahanayan 6 ang kabuuang pasyang malakas ang link na ito.

Mga Estratehiya sa Link ng mga Operasyon	Consistency	Consonance	Advantage	Feasibility	Average ng mga Estratehiya	Kabuuang Pasya para sa mga Estratehiya	Average ng Link	Kabuuang Pasya para sa Link
Pagbahagi ng mga Tiral	2	3	2	2	2.25	May Katamtamang Lakas	2.69	Malakas
Pagtuturo ng Paghahabi sa Senior High School at mga Sentro ng Technical Education and Skills Development Authority	3	3	3	3	3.00	Malakas		
Pagkakaroon ng Libreng Pagsasanay sa Paghahabi at Paggawa ng Disenyo	3	3	3	1	2.50	Malakas		
Pagtatag ng mga Kooperatiba at Sentro ng Paghahabi	3	3	3	3	3.00	Malakas		

Talahanayan 6: Numerikal na Halaga ng mga Pagpapasya para sa mga Estratehiyang Saklaw ng Link ng mga Operasyon at Kabuuang Pasya para sa Nasabing Link

Mga Palabas na Logistic

Pagtatag ng Pasalubong Center malapit sa Simbahan ng Miagao: Ang Simbahan ng Miagao, o Simbahang Santo Tomas de Villanueva, ay isa sa apat na mga simbahang Baroque ng bansa na kolektibong kinilala bilang World Heritage Site ng UNESCO. Ang tatlong ibang simbahang Baroque ay ang Simbahang San Agustin ng Intramuros, Maynila; and Simbahang Birhen ng Asuncion ng Santa

Maria, Ilokos Sur; at Simbahang San Agustin ng Paoay, Ilokos Norte. Ito ang dahilan kumbakit pinupuntahan ng mga turista ang Miagao Church, kaya itinatag ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao, katuwang ang mga manghahabi at iba pang mga manggagawa ng handicraft pati na ng mga delicacy ng nasabing bayan, ang isang pasalubong center malapit sa nasabing simbahan. Inilapit ng estratehiyang ito ang hablon mula mga kooperatiba at weaving center ng barangay Indag-an, Valencia, at Bugtong Naulid, papunta sa mga turista na madalas ay hanggang sa poblacion lamang ang pakay.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinagawa ng mga stakeholder pati na sa kapakanan ng mga stakeholder na ito. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tinutugunan nito ang posibleng demand para sa hablon mula sa turistang dumadalaw sa Simbahang Miagao. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na may katamtamang advantage lamang ang estratehiyang ito dahil maliit at hindi ganoon karami ang mga hablon na nadadala sa pasalubong center dahil maliit lamang ang outlet na ito. Nagpasya rin ang mga may-akda na hindi feasible ang estratehiyang ito dahil hanggang sa kasalukuyan ay pinapatakbo pa rin ng Lokal na Pamahalaan ang sentrong ito. Sa kabuuan may katamtamang lakas ang estratehiya ng pagdadala ng hablon sa pasalubong center na ito.

Pagbubukas ng Balai Hablon sa Lungsod ng Iloilo: Nabanggit na ng papel na ito na ang Lungsod ng Iloilo ang kabisera ng Lalawigan ng Iloilo, at ito ay may layong mahigit kumulang 48 na kilometro mula sa Bayan ng Miagao. Nasa Lungsod ng Iloilo rin ang paliparan at pangunahing pantalan ng nasabing lalawigan. Kaya naisip ng negosyanteng si Girlie Flores na itayo ang Balai Hablon sa Lungsod ng Iloilo para magbenta ng hablon mula sa mga manghahabi ng Barangay Indag-an. Si Flores ay produkto at dating empleyado ng Unibersidad ng Pilipinas Visayas sa main campus nito sa Miagao.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder pati na sa kapakanan ng mga nasabing stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tinutugunan nito ang posibleng demand mula sa sentro ng komersiyo, kultura, at sistema ng transportasyon ng Lalawigan ng Iloilo. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na may katamtamang advantage lamang ang estratehiyang ito dahil limitado pa rin ang dami ng hablon ang nadadala nito sa kabisera ng lalawigan, at limitado rin ang mga pinagmulan nitong barangay. Nagpasya ang mga may-akda na feasible ang estratehiyang ito dahil tumatakbo na bilang negosyo ang Balai Hablon na hindi umaasa sa suportang pinansiyal mula sa mga lokal na pamahalaan ng Bayan ng Miagao, o ng Lungsod ng Iloilo, o pati na ng Lalawigan ng Iloilo. Sa kabuuan malakas ang estratehiya ng pagdadala ng hablon sa Lungsod ng Iloilo.

Pagbebenta Online ng Balai Hablon: Ang Balai Hablon ni Flores ay may pasilidad para sa online na pagbebenta ng mga hablon. Dahil sa pasilidad na ito hindi lamang inilapit ni Flores ang hablon sa mga mamimili sa Lungsod ng Iloilo kundi pati na sa mga mamimili mula sa mas malawak na area na abot ng internet at ng sistema ng delivery ng Balai Hablon.

Nagpasya ang mga may-akda na konsistent ang online na estratehiya ng Balai Hablon sa ibang estratehiya na isinasagawa ng mga stakeholder, pati sa kapakanan ng mga nasabing stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil pinakinabangan nito ang teknolohiya ng internet at sinabayan ang lumalakas na pamimili ng mga Pilipino gamit ang sistemang online. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na hindi pa advantageous ang estratehiyang ito ng Balai Hablon dahil hindi pa ganoon kalakas ang bentahan nito. Nagpasya ang mga may-akda na feasible ang estratehiyang ito dahil isiniksik lamang ng Balai Hablon ang pasilidad para sa pagbebenta online sa kanilang opisyal na website. Ginagamit din lamang ng Balai Hablon ang mga nariyan at gumaganang sistema ng delivery at pagbabayad. Sa kabuuan malakas ang estratehiya ng Balai Hablon sa pagbebenta ng mga hablon gamit ang sistemang online.

Pagdala ng Hablon sa Shop ni Nono Palmos sa Lungsod ng Makati: Nabanggit na ng papel na ito na isa si Palmos sa mga tumulong para muling buhayin ang paghahablon. Isang tubong Miagao si Palmos na naging isang kilalang fashion designer sa bansa at nakabase sa Lungsod ng Makati. Dahil sa kanyang hangaring makilala ang hablon nang mas marami pang Pilipino, may mga hablon siyang nakaimbak sa kanyang shop sa Lungsod ng Makati.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiya ni Palmos sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder at pati na sa kapakanan ng mga stakeholder na ito. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiya ni Palmos dahil tumutugon ito sa anumang demand para sa hablon na mayroon sa Kalakhang Maynila. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na hindi advantageous ang estratehiyang ito dahil hindi gaano kadaming hablon ang madadala ni Palmos sa kanyang Shop sa Lungsod ng Makati at sa dagdag pa ang katotohanang medyo limitado sa mga elit at celebrity ang mga kliyente ni Palmos sa Kalakhang Maynila. Nagpasya ang mga may-akda na feasible ang estratehiya ni Palmos dahil isisiksik lamang niya ang kanyang nakaimbak na hablon sa kanyang sariling shop. Sa kabuuan malakas ang estratehiyang ginawa ni Palmos na mag-imbak ng hablon sa kanyang shop sa Lungsod ng Makati.

Pagdala ng Hablon bilang mga Sablay sa mga Constituent Unit ng Unibersidad ng Pilipinas: Ang Unibersidad ng Pilipinas ay may siyam na constituent unit na nakakalat sa Luzon, Visayas, at Mindanao. Noong 1990 sinubukan palitan na ang

mahal at mainit na toga bilang pormal na kasuotang akademiko ng isang kasuotang mas angkop sa tradisyon at kultura ng mga Pilipino. Simula noong 2001, ginagamit na opisyal na kasuotang akademiko ng nasabing unibersidad ang sablay. Dahil marahil nasa Bayan ng Miagao ang main campus ng isa sa mga constituent unit ng parehong unibersidad, gawa sa hablon ang primera klaseng sablay hanggang sa kasalukuyan. Kaya dinadala ang hablon na sablay sa mga constituent unit ng Unibersidad ng Pilipinas.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tinugunan nito ang pangmatagalang demand ng Unibersidad ng Pilipinas para sa isang lokal at mano-manong ginagawang tela. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil naiaangat nito ang produksiyon ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang ganitong estratehiya dahil ang mga dinadalang hablon sa mga constituent unit ng nasabing unibersidad ay talaga namang naibebenta nang maayos ng mga nasabing constituent unit. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Kabuuang Pasya sa Link: Ipinapakita sa talahanayan 7 ang numerikal na halaga ng mga pagsusuri sa limang estratehiya na saklaw ng link ng mga palabas na logistic. Ipinapakita rin ng talahanayan 7 ang kabuuang pasyang malakas ang link na ito.

Mga Estratehiya sa Link ng mga Palabas na Logistic	Consistency	Consonance	Advantage	Feasibility	Average ng mga Estratehiya	Kabuuang Pasya para sa mga Estratehiya	Average ng Link	Kabuuang Pasya para sa Link
Patatag ng Pasalubong Center malapit sa Simbahan ng Miagao	3	3	2	1	2.25	May Katamtamang Lakas	2.60	Malakas
Pagbukas ng Balai Hablon sa Lungsod ng Iloilo	3	3	2	3	2.75	Malakas		
Pagbebenta Online ng Balai Hablon	3	3	1	3	2.50	Malakas		
Pagdala ng Hablon sa Shop ni Nono Palmos sa Lungsod ng Makati	3	3	1	3	2.50	Malakas		
Pagdala ng Hablon bilang mga Sablay sa mga Constituent Unit ng Unibersidad ng Pilipinas	3	3	3	3	3.00	Malakas		

Talahanayan 7: Numerikal na Halaga ng mga Pagpapasya para sa mga Estratehiyang Saklaw ng Link ng mga Palabas na Logistic at Kabuuang Pasya para sa Nasabing Link

Pagmamarket at Pagbebenta

Pagbago sa Hablon mula isang Pangkalahatang Tela tungo sa isang Specialty Handicraft: Simula pa noong unang dumating ang mga tela mula sa Inglatera unti-unting nagbago ang hablon mula sa pagiging pangkalahatang telang ginagamit sa pang-araw-araw na kasuotan ng mga Pilipino tungo sa isang specialty handicraft. Ang estratehiyang ito ay isa sa mga pangunahing dahilan kumbakit hindi nawala ang paghahablon sa Bayan ng Miagao. Sa harap nang napakalakas na kumpitensya inilihis ng mga manghahabi ng hablon at lumikha ng panibagong marketing niche. Hanggang sa kasalukuyan nananatiling specialty handicraft ang hablon, kaya may namimili pa rin nito kahit mas mahal ito kaysa mga telang gawa sa mga makinisadong pabrika sa ibang bansa.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil matagumpay nitong tinugunan ang kakumpetensiyang wawasak na sana nang tuluyan sa industriya ng paghahablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na

advantageous ang estratehiyang ito dahil inilahad nito ang hablon bilang mas espesyal na produkto kaysa mga telang produkto ng makinisadong paghahabi. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang ganitong estratehiya dahil mahigit na sa isang dantaon itong umiiral at patuloy pa rin ito sa pag-iiral. Sa kabuuan, malakas ang estrahiyang isinagawa ng mga manghahabi ng Bayan ng Miagao na i-market ang hablon bilang specialty handicraft.

Paggamit ng Hablon ng mga Lokal at Internasyunal na Designer: Nabanggit na ng papel na ito si Palmos bilang isang tagapagtaguyod sa paggamit ng hablon para sa kanyang mga sikat at elit na kliyente. Isa sa ginawang pag-alalay ni Palmos kay Mayor Flores ay ang pagsagawa ng hablon fashion show noong 2003 bilang bahagi ng selebrasyon ng pagtatatag ng Bayan ng Miagao. Si Audrey Durasan-Albason at Jaki Peñalosa ay mga fashion designer na nakabase sa Lungsod ng Iloilo na nagkaroon na ng maraming karanasan sa pagtanghal ng hablon sa mga lokal at internasyonal na fashion show. Hangarin ng estratehiyang ito na mapalawak ang kaalaman ng publiko tungkol sa kagandahan ng hablon.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng ibang stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tumugon ito sa pangangailangang mas makikilala pa ang ganda ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil nagpapataas ito sa benta ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang estratehiyang ito dahil kusang dinadala ng mga designer na ito ang hablon, at nakikinabang din naman ang mga designer na ito dahil nagbibigay ang hablon ng karagdagang adbokasiya at kakaibang aspekto sa kanilang mga likha. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Paggamit ng Hablon bilang Uniporme sa mga Paaralan at mga Tanggapan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao: May mga paaralang gumagamit ng hablon bilang uniporme sa Bayan ng Miagao: ang pribadong paaralan na Kaunlaran Learning Center; mga pampublikong paaralan na Mababang Paaralan ng Miagao, Mababang Paaralan ng Indag-an, at Mababang Paaralan ng Tan-agan; at ang pampublikong Unibersidad ng Iloilo Science and Technology. Ginagamit din ang hablon bilang uniporme ng iba't ibang tanggapan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao. Parehong marketing at pagbebenta ang estratehiyang ito, at dahil dito naengganyo nitong bumili ang National Grid Corporation of the Philippines noong 2019 ng 100,000 yardang hablon para gawing uniporme para sa kanilang mga lineman. Hindi pa alam ng mga may-akda kung magtutuloy-tuloy ang paggamit ng nasabing korporasyon sa hablon bilang uniporme sa mga susunod na taon.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil pinakinabangan nito ang bahagi ng sariling demand ng Bayan ng Miagao para sa tela. Nagpasya ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil talagang napataas nito ang produksiyon at benta ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang estratehiyang ito dahil kahit mas mahal ang hablon kaysa ibang telang gawa sa makinisadong paghahabi, sinusuportahan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao at ng mga nabanggit na paaralan at pamatansan ang sarili nitong paghahablon, at dagdag pa dito ang kanilang aktuwal na paggamit sa hablon ay isang napakalakas na estratehiyang pangmarketing. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Pagdiriwang ng Hablon Festival at Salakayan Festival: May dalawang malaking festival na inilunsad ang Lokal na Pamahalaan na parehong nagtatampok sa hablon: ang Salakayan Festival at ang Hablon Festival. Ang Salakayan Festival ay inumpisan noong 1998, bilang selebrasyon ng fiesta ng bayan tuwing unang linggo ng buwan ng Pebrero, at bilang proyektong panturismo. Nakaangkla ang festival na ito sa kuwento ng pakikipaglaban ng mga sinaunang taga-Miagao sa mga Morong sumalakay sa kanilang bayan noong 1754. Bukod sa pagpapakita sa hablon sa mga parada at exhibit nito, mayroon itong Hablon and Patadyong Fashion Show. Ang Hablon Festival naman ay inumpisan noong 2014, bilang selebrasyon ng araw ng pundasyon ng bayan, tuwing kalagitnaan ng buwan ng Setyembre, at ang hablon mismo bilang pangunahing industriyal na produkto ng bayan. Bukod sa pagpapakita sa hablon sa mga parada, exhibit, paligsahan, mayroon tatlong beauty pageant na ginagamit ang hablon: ang Little Miss Hablon, ang Lin-ay sang Hablon (Dalaga ng Hablon), at ang Retazo Hablon sa Monyeka (Retaso ng Hablon para sa Manika). Ang pangatlong beauty pageant ay nilalahukan ng mga designer gamit ang retasong ibinibihis nila sa mga manika.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinagawa ng mga stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tinugunan nito ang pangangailangang maipakita at maialok ang hablon sa mga turistang dumadalaw sa Bayan ng Miagao. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil naiangat nito ang produksiyon at bentahan ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang ganitong estratehiya dahil isinakay lamang ang pagmamarket at pagbebenta ng hablon sa mga selebrasyon ng fiesta at araw ng pundasyon ng Bayan ng Miagao. Dahil sa hablon nagkaroon din ng karagdagang adbokasiya at karakter ang dalawang selebrasyong ito. Sa kabuuan, malakas ang estratehiyang ito.

Pakikiisa sa mga Trade Fair at Exhibit sa Labas ng Bayan ng Miagao: Bukod sa mga regular na exhibit at trade fair na nakapaloob na sa Hablon Festival at Salakayan Festival, dinadala rin ng Lokal na Pamahalaan, katuwang ang mga manghahabi at ilang mga negosyante, ang hablon sa mga kahalintulad na exhibit at trade fair sa labas ng Bayan ng Miagao. Isang halimbawa nito ay ang pagdala ng Balai Hablon ng maraming produktong hablon sa 2018 Manila Fame. Hangarin ng estratehiyang itong maipakilala ang hablon sa labas ng Bayan ng Miagao pati na rin sa labas ng Lalawigan ng Iloilo.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder, pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tumutugon ito sa pangangailangang makilala pa ang hablon ng mas maraming Pilipino. Ngunit nagpasya ang mga may-akda na may katamtamang advantage lamang ang estratehiyang ito dahil hindi regular ang ganitong mga exhibit at trade fair at kadalasan ay nalulula ang mga pumupunta sa mga ganitong programa sa dami ng iba't ibang bagay na itinatampok nito. Nagpasya rin ang mga may-akda na may katamtamang feasibility lamang ang ganitong estratehiya dahil sobrang magastos ito sa parte ng Lokal na Pamahalaan at mga sumasalang negosyante ng hablon sa puntong mahirap isipin ang pagiging sustainable nito. Sa kabuuan, malakas ang estratehiya ng pagdadala ng hablon sa mga trade fair at exhibit sa labas ng Bayan ng Miagao.

Paglagay sa mga Sentro ng Pahahabi bilang Bahagi ng Panturistang Itineraryo: Kung ang Hablon Festival at Salakayan Festival ang mga sentral na panahon ng turismo sa Bayan ng Miagao, ang mga sentral na lokasyon naman ay ang Simbahang Miagao (poblacion), ang Main Campus ng Unibersidad ng Pilipinas Visayas (Barangay Mat-y), ang Taytay Boni (Barangay Kirayan Sur) na isang batong tulay na itinayo noong panahon ng mga Espanyol, at ang Baluarte Damilisan (Barangay Damilisan) at Kuta Baybay (poblacion) na mga Moro watch tower na itinayo rin noong panahon ng mga Espanyol. Idinagdag ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao bilang mga tourist spot ang mga sentro ng paghahabi (Barangay Indag-an, Barangay Bugtong Naulid, at Barangay Valencia), pati na ang kanilang sentro ng pagkakalan (Barangay Cagbang). Ibang antas ng appreciation para sa hablon kapag makikita mismo ng mga turista ang mahirap at mabusising proseso ng paghahablon.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder pati na sa kapakanan ng mga stakeholder. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil tinugunan nito ang pangangailangang maipakita at maialok ang hablon sa mga turistang dumadalaw sa Bayan ng Miagao. Nagpasya rin ang mga may-akda

na advantageous ang estratehiyang ito dahil naipalaganap nito ang kaalaman at appreciation tungkol at para sa hablon, at naiaangat nito ang bentahan ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang ganitong estratehiya dahil walang itong karagdagang gastos sa parte ng mga manghahabi at Lokal na Pamahalaan ng Miagao. Sa halip dahil sa estratehiyang ito nagiging mas interesante and turismo sa nasabing bayan. Sa kabuuan malakas ang estratehiyang ito.

Paggamit ng Social Media bilang Kasangkapan sa Pagbebenta: May mga web page at Facebook page ang mga sentro ng paghahabi at mga negosyante ng hablon sa Bayan ng Miagao. Ipinapakita ng mga elektronikong pahinang ito ang ganda ang hablon at ang proseso ng paghahablon. Sinusugan ang estratehiyang ito ng mga web page at Facebook page ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao, at ng marami pang institusyon at indibiduwal.

Nagpasya ang mga may-akda na consistent ang estratehiyang ito sa ibang estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder at pati na sa kanilang mga kapakanan. Nagpasya rin ang mga may-akda na consonant ang estratehiyang ito dahil pinakinabangan ng mga stakeholder ang teknolohiya para tugunan ang pangangailangang ipalaganap ang kaalaman tungkol sa hablon at paghahablon sa mas marami pang Pilipino at mga mamamayan sa iba't ibang bansang may interes sa mga lokal at tradisyunal na habi. Nagpasya rin ang mga may-akda na advantageous ang estratehiyang ito dahil pinalawak nito ang posibleng merkado ng hablon. Nagpasya rin ang mga may-akda na feasible ang estratehiyang ito dahil halos wala itong karagdagang gastos sa parte ng mga stakeholder at sustainable ang ganitong estratehiya sa marketing. Sa kabuuan malakas ang estratehiyang ito.

Kabuuang Pasya sa Link: Ipinapakita sa talahanayan 8 ang numerikal na halaga ng mga pagsusuri sa pitong estratehiyang saklaw ng link ng pagmamarket at pagbebenta. Ipinapakita rin ng talahanayan 8 ang kabuuang pasyang malakas ang link na ito.

Paghahablon sa Miagao, Iloilo

Mga Estratehiya sa Link ng Pagmamarket at Pagbebenta	Consistency	Consonance	Advantage	Feasibility	Average ng mga Estratehiya	Kabuuang Pasya para sa mga Estratehiya	Average ng Link	Kabuuang Pasya para sa Link
Pagbago sa Hablon mula isang Pangkalahatang Tela tungo sa isang Specialty Handicraft	3	3	3	3	3.00	Malakas	2.93	Malakas
Paggamit ng Hablon ng mga Lokal at Internasyunal na Designer	3	3	3	3	3.00	Malakas		
Paggamit ng Hablon bilang Uniporme sa mga Paaralan at mga Tanggapan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao	3	3	3	3	3.00	Malakas		
Pagdiriwang ng Hablon Festival at Salakayan Festival	3	3	3	3	3.00	Malakas		
Pakikiisa sa mga Trade Fair at Exhibit sa Labas ng Bayan ng Miagao	3	3	2	2	2.50	Malakas		
Paglagay sa mga Sentro ng Pahahabi bilang Bahagi ng Panturistang Itineraryo	3	3	3	3	3.00	Malakas		
Paggamit ng Social Media bilang Kasangkapan sa Pagbebenta	3	3	3	3	3.00	Malakas		

Talahanayan 8: Numerikal na Halaga ng mga Pagpapasya para sa mga Estratehiyang Saklaw ng Link ng Pagmamarket at Pagbebenta, at Kabuuang Pasya para sa Nasabing Link

PAGBUBUOD/KONGKLUSYON

Pagbubuod

Ipinapakita sa talahanayan 9 ang numerikal na mga halaga sa kabuuang pagsusuri sa labing-siyam na mga estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder para sa muling pagpapalakas ng paghahablon.

Link	Mga Estratehiya	Consistency	Consonance	Advantage	Feasibility	Average ng mga Estratehiya	Kabuuang Pasya para sa mga Estratehiya	Average ng Link	Kabuuang Pasya para sa Link
Mga Papasok na Logistic	Pagtatanim ng Bulak	3	3	2	2	2.50	Malakas	2.33	May Katamtamang Lakas
	Pagpoproseso ng mga Sinulid	3	3	2	2	2.50	Malakas		
	Paghahanap ng mga Natural na Pangkulay	3	3	1	1	2.00	May Katamtamang Lakas		
Mga Operasyon	Pagbahagi ng mga Tiral	2	3	2	2	2.25	May Katamtamang Lakas	2.69	Malakas
	Pagtuturo ng Paghahabi sa Senior High School at mga Sentro ng Technical Education and Skills Development Authority	3	3	3	3	3.00	Malakas		
	Pagkakaroon ng Libreng Pagsasanay sa Paghahabi at Paggawa ng Disenyo	3	3	3	1	2.50	Malakas		
	Pagtatag ng mga Kooperatiba at Sentro ng Paghahabi	3	3	3	3	3.00	Malakas		

Mga Palabas na Logistic	Patatag ng Pasalubong Center malapit sa Simbahan ng Miagao	3	3	2	1	2.25	May Katamtamang Lakas	2.50	Malakas
	Pagbukas ng Balai Hablon sa Lungsod ng Iloilo	3	3	2	3	2.75	Malakas		
	Pagbebenta Online ng Balai Hablon	3	3	1	3	2.50	Malakas		
	Pagdala ng Hablon sa Shop ni Nono Palmos sa Lungsod ng Makati	3	3	1	3	2.50	Malakas		
	Pagdala ng Hablon bilang mga Sablay sa mga Constituent Unit ng Unibersidad ng Pilipinas	3	3	3	3	3.00	Malakas		
Pagmamarket at Pagbebenta	Pagbago sa Hablon mula isang Pangkalahatang Tela tungo sa isang Specialty Handicraft	3	3	3	3	3.00	Malakas	2.93	Malakas
	Paggamit ng Hablon ng mga Lokal at Internasyunal na Designer	3	3	3	3	3.00	Malakas		
	Paggamit ng Hablon bilang Uniporme sa mga Paaralan at mga Tanggapan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao	3	3	3	3	3.00	Malakas		
	Pagdiriwang ng Hablon Festival at Salakayan Festival	3	3	3	3	3.00	Malakas		
	Pakikiisa sa mga Trade Fair at Exhibit sa Labas ng Bayan ng Miagao	3	3	2	2	2.50	Malakas		
	Paglagay sa mga Sentro ng Pahahabi bilang Bahagi ng Panturistang Itineraryo	3	3	3	3	3.00	Malakas		
	Paggamit ng Social Media bilang Kasangkapan sa Pagbebenta	3	3	3	3	3.00	Malakas		
	Average	2.95	3.00	2.37	2.47	2.70	Malakas		

Talahanayan 9: Numerikal na Halaga ng Kabuuang Pagpapasya sa Labing-Siyam na Estratehiyang Isinagawa ng mga Stakeholder para sa Muling Pagpapalakas ng Paghahablon

Ayon sa talahanayan 9, sa labing-siyam na mga estratehiyang sinuri ng papel na ito, siyam ang maituturing na pinakamalakas, at nakakuha ng 3.00 na mga average score. Ang mga ito ay ang: pagtuturo ng paghahabi sa senior high school at mga sentro ng Technical Education and Skills Development Authority, pagtatag ng mga kooperatiba at sentro ng paghahabi, pagdala ng hablon bilang mga sablay sa mga constituent unit ng Unibersidad ng Pilipinas, pagbago sa hablon mula isang pangkalahatang tela tungo sa isang specialty handicraft, paggamit ng hablon ng mga lokal at internasyunal na designer, paggamit ng hablon bilang uniporme sa mga paaralan at tanggapan ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao, pagdiriwang ng

Hablon Festival at Salakayan Festival, paglagay sa mga sentro ng pahahabi bilang bahagi ng panturistang itineraryo, at paggamit ng social media bilang kasangkapan sa pagbebenta.

Ayon pa rin sa talahanayan 9, wala sa labing-siyam na estratehiya ang maituturing na mahina. Ngunit may tatlong mga estratehiya na masasabi nating may pinakamababang score: ang paghahanap ng mga natural na pangkulay, na may average score na 2.00; at ang pagbabahagi ng tiral at ang pagtatag ng pasalubong center malapit sa Simbahang Miagao, na parehong may average score na 2.25.

Ayon pa rin sa talahanayan 9, ang link ng pagmamarket at pagbebenta ang pinakamalakas na link, na may average score na 2.93. Kahit wala sa apat na link ang maituturing mahina, ang link ng mga papasok na logistic ang may pinakamababang score na 2.33. Ayon pa rin sa talahanayan 9, kapag ang mga pamantayan ni Rumelt ang pinag-uusapan, ang labing-siyam na estratehiya ay pinakamalakas sa kanilang consonance, na may average score na 3.00, at pinakamahina naman sa kanilang advantage, na may average score na 2.37. Sa kabuuan, malakas ang mga estratehiyang isinasagawa ng mga stakeholder para sa muling pagpapalakas ng paghahablon.

Mga Rekomendasyon

Inihanay ng papel na ito ang mga rekomendasyon para sa lalong pagpapalakas ng paghahablon ayon sa unang apat na link ng process value chain ni Porter.

Para sa Link ng mga Papasok na Logistic: Ang paghahanap ng mga natural na pangkulay ay ang pinakamahinang estratehiyang sinuri ng papel na ito. Mas makabubuti kung sasaliksikin ng mga taga-Miagao ang iba pa nilang sinaunang natural na pangkulay na ginagamit sa paghahablon at makipag-ugnayan sa naitatag nang pabrika ng mga natural na pangkulay sa Bayan ng Bauan, Batangas, para sa aktuwal na industriyal na ekstraksiyon ng mga pangkulay. Sa ganitong paraan, hindi na mahihirapan ang mga manghahabi sa pagproseso ng mga puno at halamang pangkulay, at makakatulong pa ang Bayan ng Miagao sa pagiging sustainable ng nasabing pabrika sa Bayan ng Bauan. Gayong inaasahan ang Bayan ng Miagao na magsupply ng bulak sa buong Rehiyon ng Kanlurang Kabisayaan, mas maiging suriin ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao kung saang barangay pa maaaring magtanim ng bulak. Mas mabuti ring gawin ito ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao sa pakikipatulungan sa mga bayan ng Guimbal at San Joaquin, pati sa Bayan ng Sibalom ng Lalawigan ng Antique. Dapat pag-isipan na ng mga taga-Miagao kung paano nila papatakbuhan nang pangmatagalan ang kanilang pabrika ng sinulid. Dapat gumawa rin ang mga stakeholder ng Bayan ng Miagao ng mga

estrategiya para sa produksiyon o pang-angkat ng natural na hiblang abaka at pinya. Napatunayan na ng literatura na mas may bentaha ang mga telang gawa sa lokal at natural na materyales lalo na sa mas malawak na nasyunal at internasyunal na merkado (Falls at Smith 255-257; Mamidipudi at Bijker 509-545).

Para sa Link ng mga Operasyon: Ang pamamahagi ng tiral ay pangalawang pinakamahinang estrategiya na sinuri ng papel na ito. Marahil ay mas makabubuti kung mamamahagi ang Lokal na Pamahalaan ng mga tiral, magiging mainam na kunsultahin muna ang mga manghahabi tungkol sa disenyo at materyales nito. Ang mga naipamahagi nang tiral na gawa sa bakal at PVC ay maaaring kunin na lamang ng Lokal na Pamahalaan at ipamigay sa mga senior high school na interesadong magturo rin ng paghahablon sa kanilang mga mag-aaral. Ang mga pagsasanay sa paghahablon na isinasagawa ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao ay maaari nang ipaubaya na lamang sa mga senior high school at mga sentro ng Technical Education and Skills Development Authority. Sa ganitong paraan, magagamit ng nasabing lokal na pamahalaan ang mga resource nito para sa ibang estrategiya. Ang mga kooperatiba ng mga manghahabi at mga sentro ng paghahabi sa Bayan ng Miagao ay maaari pang maging *proactive* hindi lamang sa aspekto ng produksiyon at negosyo, kundi lalo na sa pag-iisip pa ng mga estrategiya sa pagpapalakas ng paghahablon. Dapat palakasin pa ng mga stakeholder ang isinasagawa nilang pagsasanay sa pagdidisenyo ng tela sa pamamagitan ng pagsaliksik sa mga tradisyunal na disenyo at kasalukuyang panlasa ng mga mamimili (Webster 415-431; Falls at Smith 255-271; Shuzhong at Prott 201-219). Malaking tulong kung magtatag ang Lokal na Pamahalaan ng Miagao, o ang Unibersidad ng Pilipinas Visayas, o ang Iloilo Science and Technology University ng museo, o seksiyon ng museo, para sa telang hablon.

Para sa Link ng mga Palabas na Logistic: Ang pagtatag ng pasalubong center malapit sa Simbahang Miagao ay pangalawa rin sa pinakamahinang estratehiyang sinuri ng papel na ito. Dapat sigurong ibigay na lamang ang pamamahala ng sentrong ito sa mga kooperatiba ng mga manghahabi para maging mas sustainable ang pagpapatakbo nito. Dapat palakasin pa ang online na pagbebenta ng hablon. Kailangang maghanap pa ang mga stakeholder ng iba pang estrategiya para may sapat na hablon na mabibili sa mga estratehikong lugar palayo sa mga pangunahing barangay ng mga maghahabi. Makakatulong siguro dito ang mga fashion designer at dealer ng damit na tubong Miagao pero naninirahan na sa ibang malalaking lungsod tulad ng Metro Manila, Metro Cebu, at Metro Davao. Maaari pang palawakin ang palabas na logistic para sa sistemang Unibersidad ng Pilipinas sa pamamagitan ng paggamit ng hablon hindi lamang para sa sablay kung hindi pati sa barong tagalog at baro't saya bilang kumpletong academic costume.

Para sa Link ng Pagmamarket at Pagbebenta: Sa inaasahang pagdami ng suplay ng sinulid na gawa sa natural na bulak ng Miagao, marahil ay maaari nang iadjust na bahagya ang estratehiya nang pagtanghal sa hablon bilang specialty handicraft. Baka maaari nang maglatag ng kapital ang mga stakeholder sa Bayan ng Miagao para sa isang maliit munang makina para sa paghabi ng telang gawa sa purong natural at lokal na bulak. Halimbawa, ang telang maong ay talaga namang ginagamit ng mga Pilipino, at tiyak na may bibili ng premium na telang maong na hinabi gamit ang produktong bulak ng Bayan ng Miagao, at kinulayan gamit ang tagum ng nasabing bayan na prinuseso sa Bayan ng Bauan. Ang ibig sabihin nito ay baka maaari nang lumikha ng panibagong linya ng produkto ang Bayan ng Miagao na hindi na specialty handicraft, ngunit specialty na tela pa rin kahit gawa na sa makina. Baka ito ang magiging umpisa ng muling pag-usbong ng moderno at tunay na industriyalisadong pabrika ng tela sa bansa. Sa usapin ng paggamit ng hablon bilang mga uniporme, maaari pang isulong ng Lokal na Pamahalaan ng Miagao na gamitin pa ng iba pang paaralan, tanggapan, at establisimiyento ang nasabing tela bilang uniporme, katulad mga hotel, malalaking kainan, at mga kumpanyang panturismo. Dapat rin pag-isipan na ng mga stakeholder kung ano ang magiging niche at *marketing edge* ng hablong Miagao, sa gitna ng paglakas ng paghahablon sa ibang bayan ng Lalawigan ng Iloilo, pati na sa Lalawigan ng Antique at Lalawigan ng Cebu. Kung may sapat ng hablon ang Miagao na gawa sa lokal na bulak at natural na pangkulay, maaari itong i-market bilang eco-friendly na produkto, nasyunalistikong simbolo, at simbolo ng pag-asa laban sa rumaragasang modernisasyon at globalisasyon (Mamidipudi at Bijker 509-545). Makakatulong din ang pagkakaroon ng mga sikat, tunay, at dedikadong brand ambassasor (Chudasri et al. 95-111). Malaki ang maiaambag ng mga lokal na pamahalaan, nasyunal na pamahalaan, at mga pribadong organisasyon para sa paglikha ng matatag at sustenableng merkado para sa hablon ng Miagao (Shuzhong at Prott 201-219).

Para sa mga Posible pang Magawang Pananaliksik: Ang mga kasunod na paksa ay maaaring gawaan ng mga kasunod na pag-aaral: ang mga tradisyunal na disenyo ng hablon sa Miagao, ang mga natural na pangkulay sa Miagao, ang epekto ng pagbangon ng paghahablon sa Miagao sa kalagayan ng kababaihan, ang kalagayan ng paghahablon sa Lalawigan ng Antique, ang kalagayan ng paghahablon sa Lalawigan ng Cebu, ang pagbangon ng mga tradisyunal na paghahabi sa iba't ibang lugar sa bansa, at paggamit sa mga tradisyunal na tela bilang simbolo ng rehiyunal at nasyunal na identidad.

SANGGUNIAN

- Almazan, Cynthia V., et al. "Sustainable Contracts in the Bottled Tawilis Value Chain in Taal, Batangas, Philippines." *Journal on Food System Dynamics*, vol. 2, no. 4, 2011, pp. 1-11.
- Chudasri, Disaya, et al. "Potential Areas for Design and Its Implementation to Enable the Future Viability of Weaving Practices in Northern Thailand." *International Journal of Design*, vol. 14, no. 1, 2020, pp. 95-111.
- Diez, Hilario. *Mapa General de las Almas que Administran los Padres Agustinos Calzados en estas islas Filipinas, Sacado en el Año de 1818*. Juan Bautista de Arizpe, 1818.
- Failagao, Elias. *History of Miagao: 1716-1979*. La Editorial, Incorporated, 1979.
- Falls, Susan, at Jessica Smith. "Branding Authenticity: Cambodian Ikat in Transnational Artisan Partnerships (TAPs)." *Journal of Design History*, vol. 24, 2011, pp. 255-71.
- Great Women Project Management Office. *Weaving Progress for the Miag-ao Hablon Industry Gender-Responsive Value Chain Analysis of Hablon Weaves in Miag-ao, Iloilo*. Philippine Commission on Women, 2013.
- Hernando, Christine Mae. *Entrepreneurial Management and Prospects for Sustainability: The Case of the Hablon Industry of Miagao, Iloilo*. U of the Philippines in the Visayas, 2007.
- . "Weaving the Magic Wand for the IPMC Weavers." *William Davidson Institute*, 2017, pp. 1-12.
- Israel, Danilo, at David Feliks Burnao. *Value Chain Analysis of the Wood Processing Industry in the Philippines*. Philippine Institute for Development Studies, 2017.
- Mamidipudi, Annapurna, at Wiebe Bijker. "Innovation in Indian Handloom Weaving". *Technology and Culture*. vol. 59, 2018, pp. 509-45.
- McCoy, Alfred W. at Ed C. de Jesus, eds. "A Queen City Dies Slowly: The Rise and Decline of Iloilo City." *Philippine Social History: Global Trade and Local Transformation*, 1982, 297-358.
- Momblan, Gail. "'Hablon'-Weaving Town Eyes Production of Cotton Yarns." *Philippine News Agency*, 16 Feb. 2019, www.pna.gov.ph/articles/1062096.
- Montinola, Ruperto. *Report of the Philippine Commission to the Secretary of War 1908*. Washington Government Printing Office, 1901.
- Mutune, Penelope. *Evaluation of customer and revenue strategy framework adopted by Kenya Revenue Authority*. 2010. University of Nairobi. Thesis.
- Nanayakkara, Jasmine, at M. W. A. P Jayatilaka. "Evaluation of National Film Corporation's Business Strategy for Film Distribution in Sri Lanka." *International Journal of Science and Research*, vol. 6, no. 3, 2015.
- Nandama, Wycliffe. *Strategy evaluation and control by pharmaceutical manufacturers and distributors in Kenya*. 2010. University of Nairobi. Master's Thesis.
- Parker, Luther. "Primitive Looms and Weaving in the Philippines." *Philippine Craftsman*, vol. 2, no. 6, 1913, pp. 376-97.
- Philippine Bureau of Education. "Industrial Notes." *Philippine Craftsman*, vol. 1, no. 4, 1912.
- Philippine Bureau of Education. "March 1910: The Provincial Exhibit at the Carnival." *The Philippine Agricultural Review*, vol. 3, no. 1, 1910.

- Philippine Bureau of Education. "Historic Ornaments." *Philippine Craftsman*, vol. 2, no. 3, 1913.
- Porter, Michael. "The Value Chain and the Competitive Advantage." *Understanding Business: Processes*. Routledge, 2001.
- Rivera, John Paolo R., at Eylla Laire M. Gutierrez. "A Framework toward Sustainable Ecotourism Value Chain in the Philippines." *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, vol. 20, no. 2, 2018, pp. 123-42.
- Rumelt, Richard. "The Evaluation of Business Strategy." *Business Policy and Strategic Management*, edited by W.F. Glueck, McGraw-Hill, 1980, pp. 359-67.
- Shuzhong, He at Lyndel Prott. "Survival, Revival and Continuance: The Menglian Weaving Revival Project." *International Journal of Cultural Property*, vol. 20, 2013, pp. 201-219.
- Uzramma. "The Indian Loom, Climate Change, and Democracy: Introducing the Malkha Enterprise." *Comparative Studies of South Asia, Africa, & the Middle East*, vol. 39, no. 2, 2019, pp. 233-40.
- Vallard, Annabel. "Laotian Textiles in between Markets and the Politics of Culture." *Journal of Southeast Asian Studies*, vol. 42, no. 2, 2011, pp. 233-52.
- Viljoen, Johannes Hendrikus. *Strategic Advantage through the Implementation of Enterprise Resource Planning Systems*. 2003. University of Kwazulu-Natal, Master's Thesis.
- Villalon, Kathy. "Miag-ao Hablon Weaving." *Kathy Purr*, Ago. 2019, kathyvillalon.blogspot.com/2015/08/miag-ao-hablon-weaving.html.
- Webster, Laurie D. "Reproducing the Past: Revival and Revision in Navajo Weaving." *Journal of the Southwest*, vol. 38, no. 4, 1996, pp. 415-31.
- Yamashita, Haruko, at Evelyn Belleza. "The Value Chain for Philippine Tuna Commodity: Recent Developments and Future Directions." *International Institute of Fisheries Economics and Trade*, 2008.

Mga Personal na Panayam ng Mananaliksik

- Flores, Ma. Girlie S. Personal na panayam. 19 Okt. 2018.
- Fuentes, Victoria. Personal na panayam. 17 Okt. 2018.
- Matias, Jonathan. Personal na panayam. 5 Peb. 2019.
- Monacay, Maria Ida. Personal na panayam. 5 Peb. 2019.
- Moragas, Nicholas. Personal na panayam. 27-28 Set. 2020.
- Murallon, Romulo. Personal na panayam. 29 Abr. 2019.
- Namod, Mary Jane. Personal na panayam. 29 Okt. 2018.
- Narida, Noel. Personal na panayam. 29 Okt. 2018.
- Natinga, Rene. Personal na panayam. 29 Abr. 2019.
- Nillos, Lorna. Personal na panayam. 17 Okt. 2018.

Si **Faye N. Fuentes** (faye_fuentes@dlsu.edu.ph) ay guro sa Filipino sa Mataas na Paaralang Ignacio Villamor, Maynila. Siya ay kasalukuyang kumukuha ng Masteral sa Araling Filipino sa Pamantasang De La Salle, Maynila. Nagtapos siya ng Batsilyer sa Edukasyong Sekondarya Medyor sa Filipino sa Pamantasang Normal ng Pilipinas, Maynila.

Feorillo A. Demeterio III (feorillo.demeterio@dlsu.edu.ph) is Full Professor of the Department of Filipino, College of Liberal Arts, and the Director of the University Research Coordination Office, De La Salle University, Manila. He served as a visiting research professor at the Council for Research in Values and Philosophy, Catholic University of America, Washington DC, in 2013.